

KRIZA KÖNYVEK 37.

A könyv megjelenését a

és a

BETHLEN GÁBOR
Alap

támogatta.

Szócs Levente

**20. századi gyergyói
népi önéletrajzok.
A népi önéletírás
funkciói**

BTE MAGYAR NÉPRAJZ ÉS ANTROPOLÓGIA TANSZÉK
KRIZA JÁNOS NÉPRAJZI TÁRSASÁG
KOLOZSVÁR, 2011

Kiadja a KRIZA JÁNOS NÉPRAJZI TÁRSASÁG
400162 Kolozsvár, Croitorilor (Mikes) u. 15.
telefon/fax: +40 264 432 593
e-mail: kriza@mail.dntcj.ro
www.kjnt.ro

© Kriza János Néprajzi Társaság, 2011

Lektorálta:
dr. Keszeg Vilmos

Borítóterv és tipográfia:
Könczey Elemér

Számítógépes tördelés:
Sütő Ferenc

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SZŐCS, LEVENTE

**20. századi gyergyói népi önéletrajzok : a népi önéletírás
funkciói / Szőcs Levente. - Cluj-Napoca : Kriza János Néprajzi
Társaság, 2011**

Bibliogr.

ISBN 978-973-8439-62-7

908(498 Gheorgheni)

Készült a kolozsvári GLORIA és IDEA Nyomdában
Igazgató: Nagy Péter

Tartalom

Bevezetés	7
A kutatás tárgya, kérdésfelvetései	7
Módszertani kérdések, terminológia	10
Elméleti keretek: a népi önéletírás meghatározása	13
Az autobiográfia kutatásának néhány előzménye.	13
A magyar népi önéletrajz kutatásának előzményei	16
A népi önéletrajz irodalmi recepciója az 1970-es években	16
A magyar néprajzkutatás eredményei.	
Népi írásbeliség – népi önéletrajz	26
A népi önéletrajz meghatározása. Pragmatikai megközelítés	34
A népi önéletrajz az emlékezés és a narratív identitás kontextusában	44
Összefoglalás (I.)	50
Gyergyói népi önéletrajzok – attitűdök, vélemények	52
Köllő Teréz: „Életrajzom a Szinpadon”	53
A leírt élet – Köllő Teréz története	57
„Rossz asszony volt”	64
Huszár András tanításai	68
Egy példaszzerű élettörténet	70
„Értelmiségi lehetett volna, tanár lehetett volna belőle”	79
Huszár András népi életrajza	82
Czirják Gergely: <i>Havasi gyopár</i>	83
Komplex világkép	86
„Hülyegergé”?	94
Antal János krónikája	102
A tudatos szerkesztés mint szövegszervező erő	
Antal János kéziratában	105
„Gyakorolt” történetek	114
Az írói tehetség felfedezése: Köllő Vilma lehetséges önéletrajza	118
Összefoglalás (II.)	128
Szemponatok: kísérletek a további értelmezésre	133
Az írás megfogalmazott és feltételezhető motivációi	134

Példaadás, tanítás	134
A kollektív emlékezet hiányosságainak pótlása mint szerzői intenció	136
Az írás öröme, a szerzői szerep tudatos felvállalása	137
Külső motivációk. Az önigazolás, önkifejezés kényszere	139
A népi önéletrajz kontextusai, funkciói és nyelvezete	141
Szerző	141
Kontextus	145
Funkció	150
Nyelvezet	155
Populáris regiszterek	159
A biografikus emlékezés lokális regiszterei	160
A személyes kapcsolatok regisztere	162
A sajtó mint a biográfia populáris regisztere	164
Összefoglalás (III.)	172
A gyergyóiság mint regionális identitás reprezentációja a népi önéletrajzokban	175
Gyergyó mint régió. A gyergyóiság mint lehetséges regionális identitás	176
A gyergyóiság reprezentációja a népi önéletrajzok szövegében	179
Gyermekkori tapasztalatok	180
Sorsfordulók	184
A gyergyói táj	198
Találkozások a mássággal	201
Összefoglalás (IV.)	205
Következtetések	208
Bibliográfia	215
Felhasznált szakirodalom	215
Hivatkozott publikált népi önéletrajzok	226
A gyergyói régióval kapcsolatos kiadványok, monográfiák, leírások	227
Újságok, újságcikkek	228
Fotók, kéziratok	230